

Đêm & Tôi

Chìm trong đêm
bồng bênh muôn ý nghĩ
ý nghĩ màu trắng - loang lổ trắng
ý nghĩ màu đỏ - lập lòe đỏ
ý nghĩ màu đen - ngoằn ngoèo đen...
những nâu hồng vàng tía...
quất dọc, ngang
rạch nát đêm...

Sợi sợi mưa đan chéo
gió cắt xéo vỡ vụn không trung
trôi trong đêm
Tôi nhìn Tôi cảm lặng...

Thêm một lời chân tình từ Thượng đế
khát uống môi nồng ấm của Người yêu...
mong tuổi đời mắc kẽ tay trẻ lại...
đừng vội chơi vui chốn thiên hà...
thăm thẳm đêm... thăm thẳm màu ý nghĩ...
sợ sợ tơ giăng mắc nẻo đi về.

Tôi một mình khóc Tôi...
như thể
Tôi lẩn vào đêm...
đêm lẩn vào Tôi...

Tôi đi tìm Tôi

Không thừa nhận khuôn mặt mình trong gương
Tôi đi tìm Tôi giữa muôn vàn kẻ khác
tìm trong khắc khoải
tìm trong u ơ
tìm trong mơ
tìm trong vỡ òa tiềm thức...

Khuôn mặt Tôi
nhặt nhòa ...
nhặt nhòa gương
nhặt nhòa ký ức
nhặt nhòa sương khói mặt sông
thu xa xôi tận cuối trời...

Những mảng màu đen - trắng... vàng...
chập chờn
hư ảo
thật giả quay cuồng
Tôi đi tìm Tôi
dưới vòm trời
chỉ còn ánh sáng chiều
vừa tắt...
chỉ còn
những bông hoa xấu hổ
vừa khép mi
cánh mỏng manh
từ chối
đêm
ngủ một giấc dài...

Bóng Tôi
đóng dấu vào đêm
thăm thẳm gương soi
một dòng sông...
ảo diệu một con đường...
Tôi đi tìm Tôi...
Tôi đi tìm Tôi...
Tôi đi tìm Tôi...

Wb!

quay quặt trong lòng

hứa hẹn các lời

on đấng trời

ngươi ngang

lạc giá tuyệt bầy

Ơn hơn hết trần qua

miền trời sáng

2023

(Nhớ)

Tiếng thét lạc loài

Đường nhỏ nhỏ ngược chiều con dốc
thời gian hoang hoải...
trôi và trôi...
người đàn bà diên cồng màn đêm đặc quánh
đi và đi...
quần áo mong manh, xơ tướp...
gió quất tả tơi...
mưa đan chéo đập rít lồng ngực mỏng
đôi mắt nhìn xuyên màn đêm
con đường hun hút...
câu hát í a ướt sững, treo ngược cành cây
tiếng cú đêm hòa điệu tiếng côn trùng...
rừng đêm nghiêng ngả
người đàn bà ngửa mặt khóc...
người đàn bà cúi mặt cười
“con ơi! con ơi!...”

chỉ nghe tiếng âm âm u u vọng lại...
“con ơi! con ơi!...”
tiếng thét gọi con dội vào vách đá
thập thõm bước chân
con ơi! con ơi...! con ơi!...

Ánh chớp lóe lên
người đàn bà điên cõng màn đêm đặc quánh
hình hài đổ gập
đôi mắt như có lửa thiêu giữa mặt nhìn trời
tiếng thét lạc vào mệnh mang lá rừng...
lả tả rơi...
con ơi! con ơi! con ơi! con ơi !!!...

Trong hoàng hôn bụi đỏ...

Buông tay nhau rồi!
em ngần ngợ trên con đường bụi đỏ...
hun hút chân mây... xa ngái lấm những bài ca mình đã hát...
xa ngái lấm những câu thơ anh đọc em nghe...

Buông tay nhau rồi... bên anh là ai?
có còn những yêu thương nồng nàn dâng tặng cho nhau...
tuổi trẻ dắt nhau đi qua bao cay đắng, ngọt bùi...
để hy vọng hái trái tròn hạnh phúc...

Khoảnh khắc yêu
chỉ còn là men đắng?
buông tay nhau rồi... bên em chỉ còn chiếc bóng
đêm đêm hắt thành vệt đen loang lổ trên tường...
những tháng năm có nhau và những tháng năm trống rỗng...
anh ơi!
Có thể nào anh lại để mình em trên hành trình đơn độc?
những con đường cỏ mềm... những hạt mưa rây rây... em
ngửa mặt dưới bầu trời tự tin sải bước... những phút giây
huyền diệu bên anh... tất cả đã xa rồi...!
những cánh đồng hoa hồng thơm cả vào giấc ngủ...
 hoa violet tím màu trong đáy mắt em... ai đã làm vụn nát ?
cốc pha lê lóng lánh mình đang nâng niu... sao anhỡ
 đánh rơi xuống thềm đá hoa cương lạnh ngắt?
Buông tay nhau rồi... anh đi về đâu?
 Và em đi về đâu trong hoàng hôn bụi đỏ?

Bi kịch của tự do

Đi bắt nữ thần Mặt trời
khát vọng ngân dài như tiếng chiêng thiêng...
vọng qua thời gian, xuyên qua không gian
điệp điệp trùng trùng
rừng già thâm u âm u mê cung trận
đầm lầy cát bỏng
bùn non nuốt nửa thân người
rắn rết ma quỷ hoành hành, thoát ẩn, thoát hiện
chàng nhích nhích từng li ti mét mõi mòn
mắt đăm đăm nơi cuối trời lập lòe chớp lửa...
đi bắt nữ thần Mặt trời
chênh vênh...
sự sống và cái chết
xiềng xích và tự do

không có ai
không có ai
không có ai
đêm hun hút
hoang vu
mờ mịt...
miên man lời gió
bạt ngàn lời mưa

Cô độc
người anh hùng
Đam San
gục xuống
quên đời...
giấc mơ kéo dài... chuỗi thời gian ngũ sắc
có con chuồn chuồn đỏ bầm màu máu,
ngàn năm chưa hóa nổi kiếp

có con chim lửa liệng qua trái đất triệu năm
chưa tìm ra nơi trú ẩn
có trái tim bị vỡ, muôn vạn mảnh băng khắp
thảo nguyên ánh sáng lập lòe lẫn trong cỏ ướt
chập chờn...
không tìm thấy tình yêu...

Vàng mặt trời chói lóa
trên cao
rực rỡ...
nắng vàng tỷ tỷ năm tích tụ
vọng vang giai điệu...
xiềng xích hay tự do?
xiềng xích hay tự do?
xiềng xích hay tự do?

Thần hoa
Lên tiếng tại cõi đời

Đoàn mành man mành
chảy lững về đàn đàn
vườn

bông Lavender

bé bỏng,
lẻ loi...

và bừng về phòng anh...

lặng lẽ ...!

(Lavender mùa thu)

DP 2023

Thượng đế và Trái đất

Sự sắp đặt quay đảo bốn mùa với xanh đỏ tím vàng
vui buồn hỗn loạn...
lốm đốm nhấp nháy những vệt ánh sáng xanh biếc
thành phố và nông thôn
những dòng sông và những cánh rừng
những hố đen loang lổ nuốt chửng dải ngân hà
con người bé nhỏ như hạt bụi đi đi lại lại trên trái đất -
bàn cờ giăng thế trận...
chiến tranh và hoà bình
bình yên và dịch bệnh
tiền bạc và quyền lực
giàu và nghèo
hơn thua, được mất...
khóc, cười... những màn bi hài kịch

Con người
bàn tay đầy gai sắc nhọn
mang rác lấp dần biển cả
mang dao chém nát rừng xanh
ngăn dòng chảy tự nhiên
những suối nguồn trong veo bỗng một ngày trở sỏi đá...
hau háu đếm những đồng tiền tanh hôi
kiếm chác trên nỗi đau chất chồng của đồng loại...
những cuộc vui bất tận
tràn đêm...
những cái miệng mấp máy say say
phun lời tâng bốc nhau nhạt nhẽo...
quên mình ngự trên bàn cờ
từng li ti giây biến ảo khôn lường...
dưới bàn tay Thượng đế...

Con người
sống và chết
hạnh phúc và bất hạnh
vinh quang và cay đắng
... ảo ảnh thoáng qua trên bàn cờ dưới bàn tay Thượng đế?!
... trái đất xoay và xoay...
con người hồn nhiên đi đi lại lại
bàn cờ nửa trắng, nửa đen
nửa mưa, nửa nắng
ngày... đêm... triền miên
những tấn trò cười ra nước mắt...
trái đất âm thầm vẫn vũ
cơ lũ quết đổ về... thê thảm... đêm im lặng...!

Đến khi nào
những mỹ từ không còn dán mác nổi lên chiếc áo rách nát?
những mặt nạ cũ rích không đủ ma mị lừa
những kẻ ngây thơ?
từng li ti giây biến ảo
xanh, đỏ, tím, vàng...!
còn, mất, hơn, thua...
lần lượt như hạt bụi
lọt thỏm trong mênh mang vũ trụ...

Thượng đế chau mày li ti giây
loài người đau đớn cả tử năm khôn dứt...
bàn cờ - trái đất xoay xoay...
những hạt bụi bay bay dưới bàn tay Thượng đế...

Sô-cô-la đắng mình em

Em lắng nghe hư hao theo từng giọt thời gian...
bóng đêm đặc quánh xung quanh, đôi mắt ngó
không biết đâu giới hạn...

quơ tay hái vu vơ...
một vốc đầy màu trắng của tuyết
một vốc đầy màu đen của nhung
một vốc đầy màu nâu của đất
một vốc đầy màu vang chát của nho
cuối cùng
một vốc sậm màu valender
khắc khoải phía chân trời
màu tím...

Vũ trụ miên man... vô thường
tràn tay rồi...
buồn ở đâu?
vui ở đâu?
thất vọng ở đâu?
niềm tin ở đâu?
và hy vọng?!
tích tắc từng giây...
muôn dấu hỏi
găm vào đêm thăm thẳm
sô-cô-la đắng mình em...
hoa hồng cũng mình em...
và tiếng đêm... mình em ...

Hóa thạch

Bong bóng
trôi trên sông
từng chiếc vỡ tan, vỡ tan
xác bong bóng
hóa thân dòng nước xiết...
trộn lẫn phù sa... và ánh mặt trời.

Tôi
trôi theo dòng thời gian
từng tuổi đời hóa thạch
miền ký ức...
vạt nắng cuối ngày đi hoang
hóa thạch giữa trời...

Tận cùng một giấc mơ...

(Ngày 17/5, viết cho A&M)

Mẹ sinh anh là con trai vào một ngày đông u ám
em cũng là con trai, mẹ cho làm kiếp người
vào cuối hạ đầu thu
chúng mình lớn lên thích váy, son, gương lược...
thích lời nói dịu dàng...
trong dòng đời chảy như nước lũ

Người đời ném vào em và anh ánh mắt tò mò, dò xét
bối rối, ngác ngơ...
em không biết mình là ai?
anh không biết mình là ai?
tay trái nắm tay phải
sáng - trưa - chiều - tối
vòng quay của mặt trời
vòng quay của mặt trăng...
mờ ảo... mặt người...

em run rẩy trong giấc mơ hình dáng của anh
ánh mắt xuyên màn đêm như mũi tên lao về
nơi nồng nàn hơi ấm
khát khao... không có điểm dừng...
ngại ngần bước trên con đường nhỏ nhỏ
những cánh hồng lá tả rơi rơi...
em trở về căn phòng bé nhỏ giấu cô đơn
vào chiếc hộp không màu...
phiêu diêu bờ môi, cái ôm riết của anh...
vị đắng ngọt ngào
xa cách quá mà cũng gần gũi quá...
giấc mơ anh lang thang cuối chân trời
em như kẻ hụt hơi...

tận cùng em và tận cùng anh...
là nỗi buồn không gọi rõ tên
lững lơ giữa hoang mạc trắng...
anh còn là anh khi không còn em nữa?
em là ai khi lạc giữa biển người?
tận cùng em và tận cùng anh
bao dấu hỏi bủa vây - những móc câu lạnh lùng tua tủa...
ngổn ngang, hoang hoải một giấc mơ...
em và anh... dìu nhau đi
về phía mặt trời rất bóng
về phía mặt trăng bí ẩn...
nghe lời yêu âm âm trong gió
nghe lời thương lẳng đắng trong mưa...

Và trên miền man ...

Trần tay với vô định

buồn ở đâu?

niềm tin ở đâu?

Và hay vọng?!

Vết tác tăng già
găm vào tên thân phận

Số cô là đang mình em...

Thưa hồng cũng mình em...

Và tiếng tên ... mình em...

DP 2023

(Số cô là đang mình em)

Em đan tay dưới sợi sợi thời gian

Em đan bàn tay trong tóc anh
sợi sợi thời gian mềm mại
nghe ấm áp yêu thương miệt mài chảy về
từ hồng hoang lịch sử
đêm mơ thấy mình âm ào như bão lũ
cuốn trôi cánh rừng già và bầy sói đi hoang...
Em đan bàn tay trong tóc anh
sợi sợi thời gian da diết
nghe xao xuyến heo may giục mùa thu trút lá
trước thềm nhà tả tơi
đêm mơ thấy từng bầy tuổi
dắt díu nhau chơi trò ú tim sau con dốc không tên
em lang thang tìm thanh xuân cho anh ở tận cuối chân trời...

Em đan bàn tay trong tóc anh
sợi sợi thời gian nồng nàn
nửa nắng nửa mưa, nửa chia màu thương nhớ
đêm mơ thấy mùa xưa anh đến
những bông lục bình trôi ngược dòng sông
em dang trên tay khắc khoải vui đầy...
Em đan tay dưới sợi sợi thời gian
đếm từng giọt, nâng niu từng giọt...
Em đan tay dưới sợi sợi thời gian...
nghe năm tháng hắt lên bao mùa tóc...

em đan tay dưới sợi sợi thời gian...
em đan tay dưới sợi sợi thời gian...
em đan tay dưới sợi sợi thời gian...

Lựa chọn

Sau vũ hội... mặt nạ xanh, đen, vàng, đỏ, trắng...
muôn sắc, hình... tròn, vuông, méo, ngắn, dài...
rớt xuống đất... tả tơi...
Phơi lộ giữa lê minh
những gương mặt
lạnh lùng đến sờn gai ốc
bơ phờ nhàu nát đến đáng thương
nụ cười héo tàn trên môi kẻ sân si
giọt lệ lăn dài trên mắt em vừa bị lừa tình...
mặt nạ ngồn ngang, cảm lạnh...!

Tôi
giữa hoang tàn
rừng mặt nạ
Ma quỷ và Người
Thú Hoang và thú Cưng
Cáo và Thỏ
Nai và Sói...
Chọn gì cho vũ hội?
Ngày mai...

Bờ vai thơm mùi lá cỏ

Em mệt rồi ôm em chút được không?
thèm gục đầu vào bờ vai anh thơm mùi lá cỏ
thèm tiếng dịu dàng và bàn tay che chở
em mệt rồi ôm em chút được không anh?!

Cũng có thể chưa bao giờ rơi lệ
bởi nước mắt hiếm hoi em chiu chất để dành...
ngày hạnh phúc biết đâu em lại khóc
khi đau buồn lại cười nói như không...

Em mệt rồi ôm em chút được không?
anh đừng hỏi vì sao, đừng nói lời an ủi
cứ mặc kệ em và bờ vai thơm mùi lá cỏ...
đếm giọt giọt thời gian lả tả rớt bên thềm...

Em mệt rồi... ôm em chút được không anh?!

Vô thường 1 ...

Đếm từng sợi sợi thời gian
lặng lẽ qua ô cửa sổ
sợi hồng, sợi xanh, sợi trắng
sợi đen, sợi vàng, sợi nâu...
sợi buồn thăm thẳm chìm sâu
sợi vui lồng bông tan vỡ
sợi cay chen vào sợi đắng
sợi nào hoang vắng triền sông...

Sợi sợi lạc miên miên viễn
chênh chao vương vú giữa dòng
sợi nào nhẹ thương nhẹ nhớ
làm đau khúc nhạc trao em...
Tigôn trái tím mái hiên...
chiều thu rời xa ngõ nhỏ
đếm từng sợi sợi thời gian
giăng mắc ngoài ô cửa nhỏ.
giật mình một bông hoa cỏ
lẩn trong nhạc Trịnh vô thường...

Vô thường 2...

Trái đất tựa mình nổi giận
triệu triệu người như những hạt bụi bay bay lẫn
vào vũ trụ đêm...

thành phố cổ kính ngàn năm
tích tắc hóa đồng đồ nát hoang tàn tro bụi...
bao bí mật, những vỉa tầng văn hóa loài người
bị vùi sâu trong im lặng...

Bầu trời ngày như đêm
tuyết trắng xóa
những bông tuyết phủ lên những ngôi nhà không người...
những con đường không người
những công viên không người...

Mặt đất sụp dưới chân và mặt trời tắt nắng...
em bé chào đời
tiếng khóc oa oa dội lên từ lòng đất
người Mẹ trẻ
giây phút cuối cùng chỉ kịp áp tấm lưng che chắn
thiên thần bé nhỏ...
dây rốn vẫn nối dài sự sống cho con...

Thế giới những tháng ngày hoa anh đào rực rỡ...
đâu đó tiếng đại bác vẫn âm ào
tương tàn khốc liệt...
những cuộc chia tay ra chiến trận
không hẹn ngày gặp lại
vợ và chồng; con và cha mẹ
nước mắt tuôn rơi
những cái ôm siết chặt
mưa tuyết ngàn trùng vẫn rơi rơi...

Một chuyến xe đêm qua lặn xuống vực sâu
chiều qua, nhiều người còn vui vẻ mặc áo màu
trong đám cưới
chiều nay, linh hồn đã lặng lẽ từ cõi thiên đàng
nhìn xuống
ngơ ngác hỏi: vì sao?!

Ôi! Cõi địa đàng
của A Đam và Eva
hạnh phúc và bất hạnh
trôi trong dòng chảy vô thường...!
những dấu hỏi: vì sao? thế nào?
cuồn cuộn...
một dòng sông vô định...

Em còn nhớ đâu...!
Tiếng cười thơ của em
Chau loang lung linh khi
nhớ hồi...
Em xưa nào xa rời
áo đũi bỏ ta lại...
nhật kỷ niệm nào rời rời...
báo mừng kỷ lễ?

ĐP 2023

(Em còn nhớ đâu)

Sài Gòn 2021...

Sài Gòn 2021...
phố dài, xa lộ, hàng cây...
ngõ hẻm giảng dạy
vết thương há hoác
thân thể Sài Gòn chi chút
những con chữ lạnh lùng, xa lạ: cách ly, nguy hiểm, F0
Sài Gòn 2021...
lạc cõi hồng hoang
Covid nhuộm úa tàn
muôn sinh linh
vật vã... quẩn quại...
nụ cười tắt rụi, làn môi bọt bọt
âm u
đôi mắt trũng sâu
lớp lớp gương mặt người nhàu nát...

quái vật tua gai đâm máu hoành hành
cái chết, bóng đêm...
phận người - cọng rác ven đường...
sự thật kinh hoàng hơn ác mộng
đớn đau chất chồng đau đớn...
trời tuôn lệ...
chập chờn...
hoang hoải...
những linh hồn cô đơn
lang thang
bên bờ rào bệnh viện...
những linh hồn
ngác ngơ...
bơ vơ
chưa kịp hiểu vì sao mình chịu kiếp lưu đày?
một mình tự tiễn đưa mình...
về cõi thiên thu...

Sài Gòn 2021...
cơn mưa chiều tê tái...
tang thương phủ trắng trời
những đoàn xe chật ních xác người lương thiện...
phố trầm mặc cúi đầu...
hoàng hôn ứa máu...
chân trời
tả tơi...
từng mảnh vỡ
rơi...
rơi...
rơi...

Trong tâm bão
Sài Gòn như Cha
trầm mặc
ưu tư...
xoáy lửa bùng dữ dội
rát ruột gan
nát tâm can...
vô vọng...
hướng về phía Mặt Trời...
Sài Gòn như Mẹ
rộng vòng tay ấm áp
ôm bầy Con
run run... đói, sốt...
hơi thở bị cắt ngang
rừng người ào ào đổ gục...

Chiều rạn vỡ...
làn khói chênh vênh mũi kiếm
phương Nam...
mưa sập trời
trắng xoá cơn mê thê thiết tiếng ai?
gầm gào
đan chéo thanh âm tê tái...
dồn dập thanh âm đấng đót xót xa...
tắc nghẹn, đắng chát, khô khốc nơi cổ họng...
ép hốc mắt, một dòng nước sậm màu còn sót...
long đong – những bình tro cốt lạc về đâu?

Tháng 8/2021

Ngày khắc khoải trôi trong khoảng trắng

Khoảnh khắc...

ban mai, như mọi ngày

mặt trời vẫn mọc, thành phố mưa nắng hồn nhiên...

văng bóng người...

đại lộ, giáo đường, quảng trường, rạp hát, công viên...

ngủ quên trong hồng hoang lịch sử...

khắc khoải ngày trôi trong khoảng trắng...

ngàn trùng xa... nhạt nhòa... ảo ảnh

cách trở...con đường không bao giờ đến đích

bước chân mòn mỏi không điểm dừng...

mơ giấc mơ bay... lửng lơ đường chân trời mảnh như sợi chỉ

đêm nay... ngày mai... ngày mốt... và bao giờ,
bao giờ... bình an trở lại?..
những câu hỏi vỡ vụn, những phi lý tồn tại như mặc định...
cuộc tồn sinh vô thường
dịch bệnh - chia ly... những cái chết bất ngờ...
tiếng kêu rên, tiếng thét gào, tiếng năn nỉ,
tiếng thở đứt quãng...
hốc hác, bơ phờ... những mái tóc xác xơ dựng ngược...

những đôi mắt đỏ kè bao đêm rờn mắt ngủ
những số phận bão giông.

ào ào cuộc hồi hương qua sa mạc trắng
đoàn người khát khô xúm quanh chiếc giếng cạn
chờ đến lân xin ngậm nước cầm hơi...
không ĐanKo, không có ngôi sao xanh nhấp nháy
chân trời thăm thẳm...
không ngọn đuốc...
bầy rắn rết len lỏi, bầy hùm beo nhảy múa, gầm gừ...

mặt nạ rơi như lá úa, mùa thu
cánh đồng bùn lầy, rừng thẳm, trái dài vô tận
gió âm âm vọng từ vực sâu hun hút đập vào vách thời gian...
phi lý lâu dần biến thành có lý !?
sự thật và dối trá nhiều khi khiến nhân loại bị đánh lừa!?

cõi tạm vô thường...
nỗi đau vón cục trong tiềm thức
mộng寐 nuốt ta chìm ngấm trong khoảng trắng mờ sương...
trần trối nhìn màn hình tí vi
khoảnh khắc sinh tử của con người quay cuồng
trong trò đùa phận số
hài nhi nào vừa sinh, mẹ trút hơi thở cuối cùng...
hài nhi nào chưa kịp chào đời, tiếng khóc tắt lịm
trong bụng mẹ...
những đứa con hiếu thảo ghen ngào vĩnh biệt mẹ cha
qua màn hình điện thoại
những xác người không rõ giàu nghèo quần chật
xếp lớp, xếp hàng...
chờ về miền cát bụi...

ngõ hẻm, đêm sâu, tiếng chó lặc nhà tru lên thê thiết...
cánh chim sẻ cuối ngàn chơi với...

Ngày khắc khoải trôi trong khoảng trắng
trống rỗng...

sự thật thê thảm hơn mọi thê thảm...

ngôn từ nhảy múa trên người

thơ bỗng trở thành giấc mơ xa xỉ...

ngộ ra hạnh phúc giản đơn ẩn giấu trong những điều bình dị

Người được gần Người!

Người được bên Người!

Người được nghe tiếng Người...

Tháng 8/2021

Còn anh nữa đâu

Em còn anh nữa đâu...!

Từng mảnh nhỏ của đêm tan loãng lòng biển khơi
nhức nhối...

cơn đau nào xa xót

ào ạt vỗ bờ tả tơi...

hạt kỷ niệm nào rơi rơi...

bào mòn ký ức?

Em không nhận ra mình trong tấm gương soi...

khi đôi mắt chỉ còn màu bão tố

đi qua mùa thu

đi qua mùa đông

đi qua những tiếng thở dài vọng về từ lòng đất...

Em còn anh nữa đâu...!
chỉ nghe xung quanh tiếng gầm gào của gió...

hơn cả cái chết trong em là sự im lặng phũ phàng

sự lạnh lùng phủ lên từng kẽ lá non...
sự lạnh lùng phủ lên cả những nụ hồng hàm tiếu...

Em còn anh nữa đâu...!
khi bão giông ập đến
sao mình lại buông tay?
trái tim đàn bà của em lẽ nào có lỗi ?
khi tin vào một bờ vai đàn ông em đã chọn cho mình...

Em còn anh nữa đâu...!
từng mảnh nhỏ của đêm lắng sâu trong lòng biển...
đường xa, tuyết phủ sương mù...
mãi xa xót trong em...
tựa cát cửa lòng trai thành châu ngọc
của để dành cho chỉ riêng em...

Em còn anh nữa đâu...
Em còn anh nữa đâu...
Em còn anh nữa đâu...

Sơn đàn bán tay
trong thế ach
Sỏi Sỏi thời gian nũng nịu
Huân hỷ nể nể
đến nơi đây
mưa xa ach đến
Huyền bóng lạc bình
trời người đồng song
đang trên tay
khắc khời với tay...

ĐP 2023

(En dai tay dait sỏi sỏi thời gian)

Tình yêu như là nguồn cội

Nếu một ngày nào đó khi em tỉnh dậy
sau một đêm dài thập thốt trong mộng mị phù du
không thấy bàn tay anh ấp bàn tay em bé nhỏ
em sẽ hoá thành một hạt cát trong chào lửa mặt trời
giữa miền sa mạc
hay hoá thành một chiếc lá mong manh lẫn vào
thăm thẳm rừng xanh?
hay sẽ là một hạt mưa đông bất chợt chìm lẫn
sông băng lạnh lùng?

Và đó chỉ là giả thiết
giả thiết cũng chạm nỗi đau hơn cả tử năm...

Đêm qua đêm... từng li ti giây...
bàn tay anh ấp bàn tay em mang theo nồng nàn vũ trụ
mang theo hơi thở của sinh linh cả thế kỷ sau
và em tin tình yêu như là nguồn cội...

Độc thoại

Còn rất nhiều điều dang dang dở
chẳng lẽ lại buông tay?
khi gạch đá ném vào ta tới bởi đau đớn
khi những mặt nạ xung quanh rơi rơi
từng gương mặt méo mó, dị dạng hiện ra
không phải mặt người...

Còn rất nhiều điều dang dang dở
chẳng lẽ lại ngủ quên trong màn đêm êm dịu?
mơ một giấc mơ được bay qua ngọn núi cao nhất
chạm đến bầu trời...
được khóc cười riêng ta...

Chẳng lẽ lại buông tay?
khi bóng tối ập về xóa nhòa vệt sáng
sốt lại bên chân trời với vợi
tiếng vạc kêu thống thiết ...
bám riết ta như xé nát lòng...
chẳng lẽ... và chẳng lẽ?

Người đàn ông chỉ còn hai con mắt

Người đàn ông chỉ còn hai con mắt
nhìn xuyên màn đêm
hang đá đen ngòm, lạnh buốt
hai con mắt khẩn cầu...
hai con mắt
thăm thẳm...
mảnh trăng vỡ vụn
từ ba ngàn sáu trăm năm trước
chìm đáy vực sâu...
cho tôi được hồi sinh...
cho tôi được hồi sinh...
cho tôi được hồi sinh...

Người đàn ông chỉ còn hai con mắt
chân tay, hình hài và gương mặt nhạt nhòa
bị trói trong muôn ngàn sợi sợi màu trắng
bị trói trong muôn ngàn sợi sợi màu đen
sợi sợi ngoằn ngoèo
lòng thòng vô tận...
trói buộc những hạt giống tự do...

Hun hút gió kêu, tiếng tù và âm âm dội vào vách đá
giật mình
tỉnh giấc
cõi dương gian dang dặc nỗi buồn

những sợi dây màu trắng, màu đen
đan chéo, rối tung
quay cuồng trước mặt
chỉ có tôi và đêm
bắt đầu từ đâu để gỡ...?!

tiếng khẩn cầu
khát vọng hồi sinh
của người đàn ông chỉ còn hai con mắt
buồn như mảnh trăng vỡ tự ba ngàn sáu trăm năm trước
chìm sâu đáy bể
riết róng tâm tư...
xé nát giấc ngủ tôi thành vụn mảnh

tôi – người đàn bà qua hai mùa tóc
lần tay vào đêm
bàn tay mọc dài thêm những ngón hồng
những sợi trắng, sợi đen...
những sợi đen, sợi trắng...

Bàn tay em mềm... lá úa mùa thu

Chị ơi! em chết rồi!
em chết năm em tròn ba mươi lăm tuổi
quê em miền Kinh Bắc
bên dòng sông Thương thao thiết lở bồi...
chị ơi! cho em đậu trên bờ vai êm êm của chị...
bàn tay em mềm... lá úa mùa thu
không đủ sức níu lại cho mình một chút hơi sương lạnh...
chị ơi!

Trong hoang hoải giữa hai bờ hư thực
u u minh minh nhập nhoạng tiếng gà,
hình như canh ba chậm chậm đến...
tôi nghe có tiếng em se sẽ...
những âm thanh mảnh như khói hương
văng vẳng loãng tan trong mờ mịt mê cung trăm ngàn ngã rẽ...

em đội mộ lang thang tìm tấm lòng chia sẻ
em ngậm ngùi khóc con trai vừa chào đời
đã tan biến cõi hư vô...
em nuôi tiếc một quãng đời tuổi trẻ

tóc mây môi hồng...
cây bị đốn ngang thân
hoa bị bão dập vùi...
em bầu vùi niềm tin vào tôi - một người xa lạ
mắt em vời vợi... hồ thu lạnh, trăng tàn...

Tôi cũng em đi trong cõi vô thường
ngược con dốc dựng đứng trơn tuột...
bóng đêm chưa tan, lê mình chưa đến
bàn tay em mềm... lá úa mùa thu...
run rẩy...
chị ơi! em chết rồi!
em chết năm em tròn ba mươi lăm tuổi...
chị ơi!

Gà gáy canh năm
ánh lê mình hé lộ phía chân trời
chuông chùa đổ từng hồi dội về miền thăm thẳm...
hun hút ngã ba... đường mảnh tơ như sợi chỉ
Nam Mô A Di Đà!
rời tôi, em về cõi niết bàn...
bàn tay em mềm... lá úa mùa thu...

Chức Nữ

Em, trong giấc mơ hoang lang thang dọc ngân hà
tìm lại anh của ngàn năm khắc khoải
đôi mắt sạm màu mùa đông
thieu cháy em đến tận cùng mùa hạ
tóc mây thăm thẳm
quyện đêm huyền hung...
vũ trụ anh
bí ẩn khôn cùng...

mềm mại nước và rắn danh khối đá hoa cương
những cơn lốc xoáy
cuốn em lên đỉnh cầu vồng
ngũ sắc
rạng rỡ
đê mê...

vạm vỡ ngực anh,
trái tim đàn ông
mặt trời
hồng hoang
hừng hực lửa...

Em, thà tan chảy trong miền yêu vĩnh cửu
mặt héo hon khô kiệt giữa vô thường
kệ tiếng thở dài - gãy ngàn cầu ô thước
vẫn khát nồng nàn từ môi gầy như trăng vỡ
nơi anh...!

Lavender mùa thu

Thảm hoa
tím biếc tận cuối trời
gió mơn man chảy hương về miền thăm thẳm...
Em – bông Lavender bé bỏng,
lẻ loi...
toả hương về phương anh...
lặng lẽ...!

Nỗi không anh

Tưởng dần quen với nỗi không anh
như quen với bầu trời không nắng,
với hoa hồng chẳng còn sắc thắm
với heo may qua suốt độ xuân thì...

Tưởng dần quen bao gai góc dậm trường
bóng gầy đổ xiêu xiêu triền cát trắng
lẳng yêu thương, xót xa lời hát biển
tự một mình đong nước mắt qua sông...

Mấy mùa rồi anh xa giấc mơ em?
nỗi không anh làm sao quen được?
và đêm đêm sóng ru bờ da diết
Em - Người Đàn bà - và Nỗi - không - anh...

Ở giữa Tôi & Đêm

Ở giữa Tôi và Đêm
là một con quỷ mang hình hài quái lạ
biến đổi màu lúc đen, đỏ
lúc trắng, vàng... xanh...

Tôi không thể nhận ra nơi cuối trời
vàng trắng nào hiền dịu thiết tha
Tôi không thể nhận ra nơi cuối đất
mặt trời nào với ánh sáng đê mê chói lóa...

Ở giữa Tôi và Đêm
là một con ma không rõ giới tính
chập chờn đếm hơi thở của Tôi
rồi bóp nghẹt giấc mơ

Tôi bay về miền thăm thẳm

tìm kiếm chút bình yên...
vô vọng...

âm ỉ quý, ma...
những muện phiền bay bay đan chéo
súng nổ và người chết
quỷ đội lốt thiên thần
bộ đồ màu đen loang lổ
nhảy nhót lẫn bóng đêm...

khuôn mặt người đắm ã nước mắt
xác trẻ em trôi nổi theo bờ biển
dòng người di cư như một đàn kiến trốn bão
những đôi mắt khắc khoải... vô hồn...

hoa hồng rã nát trong mưa
Tôi... và Đêm nhìn nhau cau có:
khi nào nhân loại hết cơn mê?

Noel

Noel...

thiên đường cao vợi vợi

Chúa ban phước lành cho muôn triệu sinh linh
vàng vặc vàng trắng chứng giám...

Amen !

dưới mặt đất, người người chen chân,

nhà thờ, hang Bêlem bằng giấy,

gương mặt mẹ Maria thánh thiện,

chúa hài đồng ngon giấc trong máng cỏ,

những con lừa vầy quanh, mắt ướt hiền lành...

A men!

Noel,

dòng sông thao thiết chảy,

tháp chuông nhà thờ soi bóng lung linh,

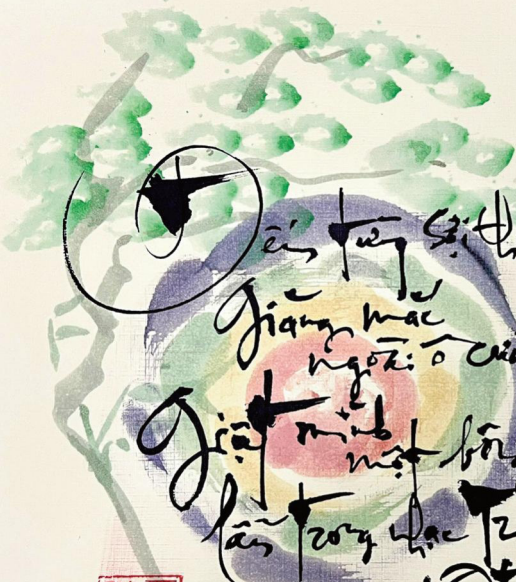
hồi chuông báo hiệu giờ khắc thiêng liêng dần đến...

đoàn người chen chúc nhau mong tìm kiếm thiên đường...

Noel,
người đàn bà lui cui khâu lưới bên sông
bóng lấp lóa đổ dài theo nhịp sóng
lặng lẽ đếm, đếm từng mũi vá
đếm khắc khoải, lo âu...
giấc mơ
mẻ lưới ngày mai...
người đàn bà một mình khâu lưới bên sông
lam lũ nụ cười ...
không biết đến Noel
không quan tâm mưa nắng...
không biết ai ai đi lại quanh mình...
người đàn bà tấm trắng vàng
vá lưới...

Noel
trôi, trôi và trôi
thời gian, không gian
hòa lẫn miền miền viễn...
tôi không biết đám đông nghĩ gì
tôi không biết người đàn bà vá lưới nghĩ gì
tôi không biết tôi đang nghĩ gì
chỉ nghe thấy âm âm

tiếng nguyện cầu
thăm thẳm
cõi cao xanh...
cõi cao xanh...
thăm thẳm
một
nguyện cầu...
A men!
Noel...

Chín tầng Sứ Hải gian
Giàng mạc
ngôi ở cửa ải,
Giật mình một bầy hoa cỏ
lên trong hạc Trích
Vô định...

ĐP 2123

(Vô Định 1)

Nốt trầm và Mùa thu

Anh đừng gọi tên em
bởi cơn mưa nhọc nhằn mùa thu đã lặng
tam giác mạch mùa nổi mùa rục rờ
hoa vẫn trở bông biến ảo những sắc màu...

Em - một nốt trầm rơi trên phím đàn anh lướt
ngân vang sâu thẳm
mặt mùa đi...
xao xuyên...
mùa đi...
và cuối cùng ... trở về lặng lẽ

với góc vườn xưa rêu phong...
chỉ còn lại li ti vài cánh hoa tim vụn vỡ...
phiên bản 1 âm vang
phiên bản 2 âm vang...
phiên bản 3...
xônát ánh trắng
và mùa thu, và ngọt ngào nỗi nhớ
nối nhau lần lượt qua khung cửa sổ
nốt trầm nào trên phím đàn anh lướt
lưu dấu tên em???!!!

Những em bé trong đêm

(và chiến tranh không phải trò đùa)

Đêm

em lê lét bên vệ đường

áo rách tướp, máu khô kết từng mảng trên vai

lời cầu cứu văng vẳng, thăm thẳm hố đen

vũ trụ bao la nhấp nháy

nước mắt lã chã rơi...

giọt giọt

âm thầm

thăm sâu

lòng đất lạnh

rùng mình

tê tái...

Đêm

vàng trán ngây thơ lẫn vết thương hình tia chớp
tóc cháy sém

ám mùi khói đạn

em ngơ ngác giữa ngổn ngang, bề bộn

đền thiêng ngàn năm đổ nát hoang tàn

lũ quỷ mang mặt nạ người nhe nanh trắng ởn...

nhảy múa

tưng bừng...

Đêm

thân xác em

co quắp như dấu hỏi trên vệt cỏ bên đường

tay em - cánh chim non

rủ xuống

tả trôi

linh hồn em bơ vơ...

chẳng ai gọi em về...

Đêm
trong căn nhà hoang bếp lạnh, tro tàn
em mơ miếng bánh thừa lót dạ
ngụm nước cặn chai của ai vớt đó
via hè làm gỏi
nhọc nhằn giấc mơ gặp lại mẹ cha...
đoàn người chạy loạn nổi dài bất tận
cha mẹ là ai? là ai?
Và đêm đêm nối tiếp đêm đêm
lang thang
những em bé đó đây
trên khắp trái đất này
sống và chết
mong manh như lá...

Chiếc lá hình trái tim

Nhắm mắt
chìm vào hư vô...
giấc mơ dài thiên niên kỷ...
chợt thấy vườn địa đàng
nguyên lành trái táo thơm ngon
chưa có ai hái trộm...
dù vậy
Ăđam và Eva
vẫn xấu hổ
che nơi hào quang phát sáng
trên cơ thể thanh tân
chiếc lá hình trái tim...

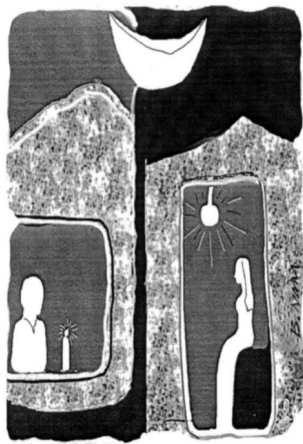
Loài người
sau muôn tỷ ngày
khát vọng...
đan chéo buồn... vui... sướng khổ
cay đắng ...vinh quang

cao quý... thấp hèn...
chiếc lá hình trái tim rách nát
lăn lóc góc địa đàng
Ăđam buồn, Eva khóc
mưa đêm...

Giật mình...
vườn địa đàng tẩm màu nắng mới
Ăđam và Eva ở đâu???
có ai âm thầm khâu
chiếc lá hình trái tim
trả lại địa đàng...???

Mẹ và lời cầu kinh

Mỗi sớm mai long lanh sương
lung linh lê minh
lời cầu kinh của mẹ
thấu niết bàn...
đường con đi
trần bão dông, chớp lửa
lời cầu kinh của mẹ
dắt con qua
kiếp nạn vô cùng...
đường con đi
ma quỷ xếp hàng ngổn ngang chắn lối
lời cầu kinh của mẹ
thần tiên vẫy gọi
nhân từ...

lời cầu kinh của mẹ
mỗi sớm mai
có phép nhiệm màu ngàn năm hội tụ
xua tan âm u, ti tiện, đốn hèn
mưa nhỏ hiền hòa miền man lòng đất
giọt giọt mầm nhân ái tỏa yêu thương...
mỗi sớm mai long lanh sương
lung linh lê minh
lời cầu kinh của mẹ
thấu niết bàn...

Những câu thơ xô lệch

Gà lại gáy sáng rồi!
thêm một khoảnh khắc thời gian rơi tồm vào hố đen vũ trụ
những con chữ nháo nhác chạy trốn nơi đâu
để câu thơ xô lệch
sắp đặt, kéo co... bắt lực, mồi mòn...
vần điệu chỉ là vần điệu
nhật nhỡ vô hồn...
Gà lại gáy sáng rồi!
trái đất xoay và xoay...
thế giới chuyển động từng liti giây
bao nhiêu em bé khóc chào đời???
và sự sống bắt đầu từ nước mắt...
bao nhiêu gã đàn ông nốc rượu như nước lã???
say say cuồng cuồng gây tai nạn giao thông
và cái chết đốn đau bắt đầu từ trận cười xiêu quán đổ đình...

Gà lại gáy sáng rồi!
thêm một tích tắc vàng vọt biến khỏi đời người như ánh chớp
ta dang tay túm lại

tàn vụn vỡ...rơi... rơi
lả tả đêm
lả tả ngày
lả tả giận, hờn...
lả tả buồn, vui...
lả tả niềm hy vọng...
Trái đất xoay và xoay
thêm một chiếc máy bay mất tích
mấy trăm phận người chìm sâu đáy đại dương
làm môi cho cá dữ...
lạnh buốt... lặng im...bao điều bí mật...
bao khát vọng, ước mơ dang dở
tích tắc... hun hút...đen ngòm...

thêm một vụ cháy nhà
không cứu nổi một ai... !
không cứu nổi một ai... !
hung tin nhức nhối như dao cắt nát tim người
khi thời khắc giao thừa đếm ngược
năm, bốn, ba, hai, một...
Gà lại gáy sáng rồi !
thêm khoảnh khắc đời người mãi mãi chìm miên viễn...
chơi với... mong manh...hư ảo...
con chữ chạy trốn nơi đâu ???
thế giới vẫn từng liti gây biến ảo khôn lường...
mặt trời vẫn mọc và lặn...
trái đất vẫn xoay...và xoay...
trái đất vẫn xoay ...và xoay

Định mệnh

Khâu Em vào Anh
một bài thơ nhiều dấu hỏi???
nhiều dấu chấm lửng cuối dòng...
biết tìm đâu câu trả lời
để thấu tận chân trời định mệnh...
bàn tay đan chặt bàn tay
mái tóc trộn cùng mái tóc
cặp môi gắn chặt cặp môi...
nụ cười pha lẫn nụ cười
nước mắt hòa cùng nước mắt...
sự sắp đặt của đất trời
huyền diệu
tình cờ...
khâu Em vào Anh
một bài thơ nhiều dấu hỏi???

Đêm dài ...bất tận...
giấc mơ
in tên Em vào Anh
thì thầm ...
lang thang...
bằng cánh rừng già thăm thẳm
bơi dòng sông nước xiết
lội cửa biển ào ào lốc xoáy
lướt băng tuyết sắc nhọn chông gai
sa mạc ngàn ngụt lửa
con đường 99 khúc quanh mong manh
núi vút cao
vực thăm thẳm...
những vệt màu đen trắng nâu lam tím
ngổn ngang
lạnh lùng...
ánh chớp...
trời đêm tối tả ...
bản nhạc không lời trôi theo mưa ...
chân trời hé lộ lê minh...
mây nhấp nhô sóng vỗ...

Hành trang theo giấc mơ
khắc Em vào Anh
giản đơn
chỉ có bài thơ cõng nhiều dấu hỏi
những khoảng lặng chìm sâu ...
câu chữ chập chờn...
thiên niên kỷ
không hiện câu trả lời
thấu tận chân trời định mệnh...

bài thơ nhỏ không tên
bí ẩn
đêm đêm
sợi chỉ xanh
khâu Em vào Anh...
thành Tình Yêu
bất tận...

Thăm thăm đến...
Thăm thăm mãi ý nghĩ...
Sợi tóc tôi giăng mắc heo đi về
Tôi một mảnh khóc tôi...
như thế
Tôi lăn vào đến...
đến lăn vào tôi...

DP2123

(Tôi và đến)

Lời bạt

VŨ TRỤ ĐÊM TRONG THƠ ANH HỒNG: SỰ ĐỐI THOẠI VỚI MÌNH VÀ THA NHÂN CỦA CÁI TÔI BẢN THỂ

1. Mở

Suy niệm về ý thức “tự quyết”, một trong những phạm trù cơ bản của chủ nghĩa hiện sinh về hành trình sáng tạo của người nghệ sĩ, Rilke (Rainier Maria) (1875-1926), sinh ở Prague (Tiệp Khắc), nhưng ông được coi là một trong những đại thi hào viết bằng tiếng Đức với nhiều kiệt tác, trong đó có những tác phẩm nói về hoạt động sáng tác và thân phận nhà thơ trong thế giới hiện đại đã xác quyết: “Người sáng tác phải là cả một vũ trụ cho chính mình y, tìm thấy tất cả mọi sự ở chính mình y, và ở phần tạo vật mà y gia nhập” R.M. Rilke.⁽¹⁾

Như vậy, trong suy niệm của Rilke, hành trình sáng tạo của nghệ sĩ là hành trình khám phá “vũ trụ” của chính mình. Và, viết là một nhu cầu tự thân để “truy vấn” cái tôi bản thể, nhằm “tìm thấy mọi sự ở chính mình”, từ đó “lan tỏa” đến tha nhân, đến đời sống. Không có tiếng gọi “thao thiết”, vang vọng trong tâm cảm mình, người nghệ sĩ không thể sáng tạo, không viết ra được những điều “chân ái” thấm đẫm tình đời, tình người. Đối với hành trình sáng tạo thơ, điều ấy lại càng “nghiệt ngã” hơn bao giờ hết. Bởi, thơ bao giờ cũng là thế giới của nội cảm, của chiều sâu vô thức. Thơ không chấp nhận sự “diễn” trò, sự làm “xiếc” trên những con “chữ” một cách vô hồn, vì điều này đi ngược lại với yếu tính của thi ca, là tiếng nói của mộng mị và ảo diệu kết tinh từ những “nỗi đau đón lòng”, qua những “điều trông thấy” ở “cuộc bể dâu” (Nguyễn Du). Nói như Cao Thế Dung :“Thơ là sự hôn phối và cảm thông linh diệu giữa thực và mơ, giữa người với người và vũ trụ cho nên thi ca gắn liền với hiện hữu và thể hiện qua muôn vẻ”(2). *Vũ trụ đêm trong thơ Anh Hồng. Sự đối thoại với chính mình và tha nhân để truy vấn cái tôi bản thể như một dấu chứng của hiện hữu sẽ là một trong những nghiệm số thi ca góp phần giải mã điều suy niệm mà Rilke đã đặt ra trong hành trình sáng tạo của người nghệ sĩ như*

một sự chia sẻ để người nghệ sĩ nói chung, trong đó có thi nhân tự nhìn lại hành trình sáng tạo của mình, làm thế nào trả lại cho thi ca giá trị vốn có của nó, là tiếng nói kết tinh từ trong sâu thẳm của thế giới tâm linh. Bởi, nói như Charles – Henri Ford: “Thơ cũng huyền diệu như Trời”⁽³⁾. Trong niềm ngưỡng vọng và sẻ chia, tiếp cận Thi giới của *Vũ Trụ đêm trong thơ Anh Hồng* là đi vào khám phá sự đối thoại với chính mình, với tha nhân nhằm nhận diện việc xác lập sự hiện hữu cái tôi bản thể của thi nhân.

2. Không phải ngẫu nhiên, nhà thơ Anh Hồng, định danh cho tập thơ của mình với cái tên nghe rất lạ: *Tôi & Đêm Và...* Nghĩa là sau *Tôi và Đêm* là một kết nối không ngừng, dẫn dụ và mở ra cho người đọc một trường liên tưởng đến vô cùng được biểu hiện bằng những dấu chấm lửng qua một không – thời gian tâm tưởng của thế giới nội cảm, trôi trong vũ trụ đêm luôn ám ảnh thi nhân như một tâm thức hiện sinh. Chính vì thế, bài thơ mở đầu của tập thơ được xem như lời đề từ mang ý nghĩa “tuyên ngôn” về những vấn đề nhân sinh cho cả tập thơ có tên *Đêm & Tôi*, mà ở đó như đang diễn ra một cuộc đối thoại giữa “Đêm và Thi sĩ”. Cuộc đối thoại đó không đơn thuần là sự trao đổi để cảm thông và chia sẻ mà là cuộc đối thoại mang tính chất truy vấn

thật khốc liệt của thi nhân với cái tôi bản thể để khám phá và nhận diện chính mình trong những tháng ngày dần thân với cuộc sống mà những câu thơ trong thi phẩm *Đêm & Tôi* là một xác chứng: “*Chìm trong đêm/ bồng bênh muôn ý nghĩ ý nghĩ màu trắng – loang lổ trắng/ ý nghĩ màu đỏ - lập lòe đỏ/ ý nghĩ màu đen – ngoằn ngoèo đen.../ những nâu hồng vàng tía... / quất dọc, ngang/ rạch nát đêm .../ Sợi sợi mưa đan chéo/ gió cắt xéo vờ vụn không trung/ trôi trong đêm/ tôi nhìn tôi cảm lặng.../ Thèm một lời chân tình từ Thượng đế/ khát uống môi nồng ấm của Người yêu.../ mong tuổi đời mắc kẽ tay trẻ lại.../ đừng vội chơi với chốn thiên hà.../ thăm thẳm đêm...thăm thẳm màu ý nghĩ.../ sợi sợi tơ giăng mắc nẻo đi về/ Tôi một mình khóc tôi .../ như thể/ tôi lẩn vào đêm.../ đêm lẩn vào tôi... (Đêm & Tôi).*

Bài thơ là một chuỗi nối kết liên tục bởi những câu thơ với nhịp dứt gãy ẩn chứa bao sắc màu của đời sống như một bức tranh lập thể đan xen giữa những dấu chấm lững tạo thành những “khoảng lặng” chất chứa trong đó biết bao vấn đề đặt ra cho cuộc nhân sinh không dễ trả lời. Cuộc đối thoại, vì thế, đã trở thành độc thoại trong sự bất lực của Thi nhân khi đối diện với bóng Đêm, đó cũng là sự đối diện với chính mình, để rồi,

giữa hiện hữu thi nhân không còn nhận ra đâu là Tôi và đâu là Đêm: “*Tôi một mình khóc tôi .../ như thể/ tôi lẫn vào đêm.../ đêm lẫn vào tôi...*”. Bởi vì, “*Ở giữa Tôi và Đêm/ là một con quỷ mang hình hài quái lạ/ biến đổi màu lúc đen, đỏ/ lúc trắng, vàng... xanh... / Tôi không thể nhận ra nơi cuối trời/ vầng trăng nào hiển dụ thiết tha/ Tôi không thể nhận ra nơi cuối đất/ mặt trời nào với ánh sáng đê mê chói lóa.../ Ở giữa Tôi và Đêm/ là một con ma không rõ giới tính/ chập chờn đếm hơi thở của Tôi/ rồi bóp nghẹt giấc mơ/ Tôi bay về miền thăm thẳm/ tìm kiếm chút bình yên.../ vô vọng...*” (Ở giữa Tôi & Đêm). Và từ cảm thức “vô vọng” này cuộc truy vấn ở hành trình đối thoại với cái tôi bản thể của thi nhân bắt đầu trôi trong một vũ trụ đêm đầy huyền hoặc mà tất cả trật tự của hiện hữu như đều bị đảo lộn, “quay cuồng” trong một không – thời gian bất định của thân phận lưu đày: “*những sợi dây màu trắng, màu đen/ đan chéo, rối tung/ quay cuồng trước mặt/ chỉ có tôi và đêm/ bắt đầu từ đâu để gỡ...?!*” (Người đàn ông chỉ còn hai con mắt). Bởi, cuộc truy vấn trong hành trình đối thoại với cái tôi bản thể của thi nhân chính là hành trình “*tôi đi tìm tôi*”, để xác chứng sự hiện hữu của chính mình với tư cách là một **nhân vật** chứ không phải là một **phóng thể**: “*Không thừa nhận khuôn mặt mình trong gương/ tôi đi tìm tôi giữa muôn vàn*

kẻ khác/ tìm trong khắc khoải/ tìm trong u ơ/ tìm trong mơ/ tìm trong võ òa tiềm thức.../ Khuôn mặt tôi/ nhạt nhòa .../ nhạt nhòa gương/ nhạt nhòa ký ức/ nhạt nhòa sương khói mặt sông/ thu xa xôi tận cuối trời.../ Những mảng màu đen - trắng ...vàng.../ chấp chờn / hư ảo/ thật giả quay cuồng/ tôi đi tìm tôi/ dưới vòm trời / chỉ còn ánh sáng chiếu vừa tắt.../ chỉ còn/ những bông hoa xấu hổ/ vừa khép mí/ cánh mỏng manh/ từ chối/ đêm / ngủ một giấc dài... /Bóng Tôi / đóng dấu vào đêm/ thăm thẳm gương soi một dòng sông .../ ảo diệu một con đường.../ Tôi đi tìm Tôi.../ Tôi đi tìm Tôi.../ Tôi đi tìm Tôi... (Tôi đi tìm Tôi). Vì thế, cuộc đối thoại với Đêm đã trở thành cuộc đối/ độc thoại với chính mình khi nhận ra hành trình đi “tìm tôi” vẫn trôi giữa dòng đời trong sự bất lực với “tùng tuổi đời hóa thạch” “giữa hoang tàn” Và “ Tôi/ trôi theo dòng thời gian/ từng tuổi đời hóa thạch/ miễn ký ức.../vạt nắng cuối ngày đi hoang/ hóa thạch giữa trời... (Hóa thạch). Để rồi, thi nhân đặt ra một câu hỏi không dễ trả lời: “Tôi...và Đêm nhìn nhau cau có/ khi nào nhân loại hết cơn mê?” (Ở giữa Tôi và đêm). Bởi, nói như Aimé Césaire: “Thơ là súc chuyển dịch kia, nó nhờ tiếng nói, hình ảnh ảo tưởng, ái tình và hài hước, nó đem tôi đặt vào trung tâm sống động của bản ngã và vũ trụ”(4). Vì vậy, ngoài những bài thơ mang cảm hứng về sự tra vấn của

cái tôi bản thể khi đối thoại với Đêm, một điều, không thể không nói đến trong tập thơ *Tôi & Đêm Và...* của Anh Hồng, đó là những bài thơ viết về niềm cô đơn bản thể trong cuộc sống và tình yêu. Đây cũng là một bình diện trong cuộc đối thoại giữa cái Tôi bản thể đối với Đêm từ những nghiệm sinh của thi nhân mà ở đó không chỉ có niềm vui mà còn có cả những nỗi buồn, sự trống vắng đến xót xa “găm vào đêm thăm thẳm” và chỉ còn lại: “*Vũ trụ miên man... vô thường/ tràn tay rồi.../buồn ở đâu?/vui ở đâu?/ thất vọng ở đâu?/ niềm tin ở đâu?/ và hy vọng?/ tích tắc từng giây.../ muôn dấu hỏi/ găm vào đêm thăm thẳm /sô-cô-la đắng mình em.../ hoa hồng cũng mình em.../ và tiếng đêm ...mình em ...*” (*Sô-cô-la đắng mình em*). Và, cùng với nỗi cô đơn trong những đêm dài vô tận, khi tình yêu đã vỗ cánh bay xa, chỉ còn lại em trong mưa gió bão bùng: “*Em còn anh nữa đâu...!/ Từng mảnh nhỏ của đêm tan loãng lòng biển khơi/ nhức nhối.../ cơn đau nào xa xót/ ào ạt vỗ bờ tả tôi.../ hạt kỷ niệm nào rơi rơi.../bào mòn ký ức?/ Em không nhận ra mình trong tấm gương soi.../khi đôi mắt chỉ còn màu bão tố/ đi qua mùa thu/ đi qua mùa đông/ đi qua những tiếng thở dài vọng về từ lòng đất.../ Em còn anh nữa đâu...!/ chỉ nghe xung quanh tiếng gầm gào của gió.../ hờn cả cái chết trong em là sự im lặng phũ phàng (Em còn anh nữa*

đầu) cùng những khát khao thắm đẫm chất nhân bản hiện sinh trong tình yêu như một nhu cầu tất yếu của cái Tôi bản thể: “*Em mệt rồi ôm em chút được không?/ thềm gục đầu vào bờ vai anh thơm mùi lá cỏ/ thềm tiếng dịu dàng và bàn tay che chở/ em mệt rồi ôm em chút được không anh?!*” (*Bờ vai thơm mùi lá cỏ*). Phải chăng, trong tận cùng của cuộc đối thoại giữa Đêm với cái Tôi bản thể, thơ Anh Hồng trong *Tôi & Đêm Và...* là một sự xác chứng cho suy niệm của Paul Valéry: “Thơ là cách thử phơi bày hoặc diễn lại bằng tiếng nói phát âm rõ ràng, những sự hoặc sự gì mà những tiếng kêu, những giọt lệ, những cử chỉ vuốt ve yêu dấu, những tiếng thở dài cố biểu lộ một cách huyền mơ”⁽⁵⁾.

3. Theo *Từ điển biểu tượng văn hóa thế giới*, Nxb. Đà Nẵng & Trường viết văn Nguyễn Du ấn hành 2002, ý nghĩa của biểu tượng Đêm “tượng trưng thời gian cho sự thai nghén, nảy mầm của những mưu đồ bí mật sẽ lộ ra giữa thanh thiên bạch nhật thành những biểu hiện của sự sống. Đêm chứa đầy tất cả các khả năng tiềm tàng của cuộc đời. Nhưng đi vào đêm là trở về cái chưa xác định trong đó đầy rẫy những ác mộng và quái vật, những *ý nghĩa đen tối*. Đêm là hình ảnh của cái vô thức, trong giấc ngủ đêm, vô thức được giải phóng. Cũng như bất kỳ

biểu tượng nào, đêm biểu thị tính hai mặt, mặt tăm tối, nơi đương lên men mọi chuyển biến, và mặt trừ bị cho ban ngày, ở đó lóe ra ánh sáng của sự sống”⁽⁶⁾. Hầu như những ý nghĩa về biểu tượng *Đêm* mà *Từ điển biểu tượng văn hóa thế giới* đã diễn giải đều có thể tìm thấy trong tập thơ *Tôi & Đêm Và...* của Anh Hồng, và ở bình diện nào, chúng ta cũng thấy thể hiện trong tập thơ những hệ giá trị nhân văn như một yếu tính chi phối nội dung tư tưởng của hình tượng thơ. Vì thế, không lạ gì trong *Tôi & Đêm Và...* ta thấy thi giới đêm đã trở thành một cảm hứng nghệ thuật bao trùm trong suốt hành trình sáng tạo của thi nhân tạo thành một vũ trụ đêm vừa cụ thể, lại vừa trừu tượng, vừa hiện thực, lại vừa siêu thực, được biểu hiện qua những thi ảnh đêm đầy sức ám gợi và giàu tính biểu tượng: “*Vũ trụ miên man... vô thường/ (...)* muôn dấu hỏi/ ***găm vào đêm thăm thăm/*** *sô-cô-la* đắng mình em.../ *hoa hồng cũng mình em.../ và tiếng đêm ... mình em...*” (*Sô-cô-la* đắng mình em...); Hay “*Đường nhỏ nhỏ ngược chiều con dốc/ thời gian hoang hoải .../ trôi và trôi.../ người đàn bà điên cống màn đêm đặc quánh/ đi và đi.../ quần áo mong manh, xơ tướp.../ gió quất tả tơi.../ mưa đan chéo đập rất lỏng ngược mỏng/ đôi mắt nhìn xuyên màn đêm*” (Tiếng thét lạc loài...); Và :“*Khoảnh khắc yêu/ chỉ còn là men đắng? buông tay*

nhau rồi... bên em chỉ còn chiếc bóng/ **đêm đêm** hắt thành vệt đen loang lổ trên tường ... (trong hoàng hôn bụi đỏ?); Rồi "**ngày... đêm... triển miên**/ những màn bi hài cười ra nước mắt .../ (Thượng đế và trái đất); "Em run rẩy trong giấc mơ hình dáng của anh/ **ánh mắt xuyên màn đêm** như mũi tên lao về nơi nồng nàn hơi ấm/ khát khao ...không có điểm dừng..." (Tận cùng một giấc mơ); "**đêm mơ thấy mình âm ào như bão lũ**/ cuốn trôi cánh rừng già và bầy sói đi hoang.../ **đêm mơ thấy từng bầy tuổi**/ dắt díu nhau chơi trò ú tim sau con giốc không tên/ **đêm mơ thấy mùa xưa anh đến**/ những bông lục bình trôi ngược dòng sông (Em đan tay dưới sợi sợi thời gian...); "Em còn anh nữa đâu.../ **từng mảnh nhỏ của đêm lắng sâu trong lòng biển**..." (Còn anh nữa đâu...); "Trái đất cựa mình nổi giận/ **triệu triệu người như những hạt bụi bay bay lẫn vào vũ trụ đêm**... (...)/ **Bầu trời ngày như đêm**/ tuyết trắng xóa/ những bông tuyết phủ lên những ngôi nhà không người (Vô thường 2...); "Quái vật tua gai đâm máu/ **hoành hành cái chết, bóng đêm**.../ phận người - cọng rác ven đường.../ Ngày khắc khoải trôi trong khoảng trắng/ **ngõ hẻm, đêm sâu, tiếng chó lạc nhà tru lên thê thiết**.../ cánh chim sẻ cuối ngàn chơi với... (Sài Gòn 2021...); "Nếu một ngày nào đó khi em tỉnh dậy/ **sau một đêm dài thập thốt trong mộng寐 phù du**... (Tình

yêu như là nguồn cội); “Tóc mây thăm thẳm / **quyện đêm huyền nhung**.../ vũ trụ anh/ bí ẩn khôn cùng... (Chúc Nữ) “Mấy mùa rồi anh xa giấc mơ em?/ nổi không anh làm sao quen được?/ **và đêm đêm sóng ru bờ da diết** / Em - Người Đàn bà - và Nỗi - không - anh... (Nỗi không anh); “**Đêm**/ em lê lết bên vệ đường / áo rách tước, máu khô kết từng mảng trên vai/ (...) .../ **Đêm**/ vầng trán ngây thơ lần vết thương hình tia chớp/ (...) **Đêm/ thân xác em**/ co quắp như dấu hỏi trên vệ cỏ bên đường/ tay em - cánh chim non / rủ xuống/ tả tôi/ linh hồn em bơ vơ.../ chẳng ai gọi em về.../ **Đêm**/ trong căn nhà hoang bếp lạnh, tro tàn/ em mơ miếng bánh thừa lót dạ/ (...) **Và đêm đêm nối tiếp đêm đêm**/ lang thang/ những em bé đó đây/ trên khắp trái đất này/ sống và chết/ mong manh như lá... (Những em bé trong đêm); “**Adam buồn, Eva khóc / mưa đêm.../ Giật mình**.../ vườn địa đàng tẩm màu nắng mới/ **Adam và Eva ở đâu** (Chiếc lá hình trái tim) “**lả tả đêm**/ lả tả ngày/ lả tả giận, hờn.../ lả tả buồn, vui.../ lả tả niềm hy vọng.../ (Những câu thơ xô lệch)...

Theo thống kê của chúng tôi, tập thơ *Tôi & Đêm Và...* của Anh Hồng có 27 bài thơ, trong đó đã có 19 bài lấy thi tứ từ “biểu tượng Đêm” chiếm 70,37%, và có 52 từ “Đêm” được thi nhân

sử dụng trong các bài thơ. Điều này chứng tỏ, *Đêm* không chỉ là nổi ám ảnh hiện sinh mà còn là cơ sở mỹ học tạo thành nét riêng của thi pháp thơ Anh Hồng, đó là *Thi pháp Đêm*. Và, đây là một sự chuyển đổi hệ hình tư duy trong hành trình sáng tạo thơ, một sự khai phá trong vũ trụ thơ Anh Hồng minh chứng cho sự vượt thoát khỏi những “điển phạm” (canon) thi ca của chính mình, để không lặp lại mình, để tìm cho mình một hướng đi mới. Bởi, nói như Apollinaire: “Thơ và sáng tạo chỉ là một sự, chỉ nên gọi là thi sĩ kẻ nào phát minh, kẻ nào sáng tạo trong giới hạn sức người. Nhà thơ là kẻ tìm ra được những hứng thú mới, dấu hứng thú đó khó chịu đựng. Có thể thành nhà thơ ở mọi lĩnh vực: miễn là thích phiêu lưu và đi khám phá”⁽⁷⁾.

4. Quả thật, chỉ có thể: “thành nhà thơ ở mọi lĩnh vực: miễn là thích phiêu lưu và đi khám phá”, điều mà Apollinaire xác quyết đã được minh chứng khá thuyết phục ở con đường thơ của Anh Hồng. Từ tập thơ đầu tay *Mùa bán kiến* (Nxb. Thanh niên, 2007) đến tập thơ *Người đàn bà qua hai mùa tóc* (Nxb. Hội Nhà văn, 2014) và nay là tập thơ *Tôi & Đêm Và...* xuất bản trong năm 2023, thơ Anh Hồng đã có những bước chuyển mang tính đột phá trong cả nội dung tư tưởng và hình thức biểu hiện.

Điều đó cho thấy một độ chín tư duy và chiều sâu tâm hồn trong thơ Anh Hồng, thể hiện qua việc mở rộng biên độ phản ánh hiện thực, tư tưởng và thi pháp trên nền tảng của một chiều sâu triết mỹ và văn hóa mà rõ nhất là sự dung hợp giữa chủ nghĩa hiện sinh và phân tâm học. Đọc *Tôi & Đêm Và...* của Anh Hồng, ta thấy hiện thực phản ánh trong thơ không chỉ là hiện thực cuộc đời mà đó còn là hiện thực của cõi tâm linh, hay nói như Georg Lukács đó là “ảo ảnh của hiện thực”. Thế nên, hình tượng Đêm được sử dụng trong thơ đã trở thành một căn tố thi pháp chuyển tải tư tưởng mang tính thông điệp của thi nhân về những vấn đề trong cõi nhân sinh từ sự truy vấn trong hành trình đi tìm cái tôi bản thể qua cuộc đối thoại với Đêm, đến những vấn đề liên quan đối với thân phận con người như: *tình yêu, cái chết, chiến tranh, dịch bệnh, cơm áo, buồn vui, hạnh phúc, khổ đau, cùng những lẽ được mất ở đời...* qua cái nhìn đậm chất hiện sinh nhân bản (Sartre). Vì vậy, cuộc đối thoại của Thi nhân với Đêm, không chỉ khép kín trong hai chủ thể Đêm và Tôi mà nó mở ra với cuộc đời, với tha nhân, với hiện hữu, để mong tìm sự cảm thông và chia sẻ cũng như cảnh báo con người đừng vô cảm, đừng “quay lưng” với “nỗi đau của đồng loại” (K. Mác) nếu không

muốn thế giới này trở thành một “trại súc vật”, một “chốn hỗn mang”. Vì vậy, đọc những bài thơ như *Ở giữa Tôi & Đêm*; *Sô-cô-la đắng mình em*...; *Tiếng thét lạc loài*...; *Người đàn ông chỉ có hai con mắt*; *Trong hoàng hôn bụi đỏ?*; *Thượng đế và trái đất*; *Tận cùng một giấc mơ*; *Noel*; *Em đan tay dưới sợi sợi thời gian*... *Còn anh nữa đâu*...; *Vô thường 2*...; *Sài Gòn 2021*...; *Tình yêu như là nguồn cội*; *Chúc Nữ*; *Nỗi không anh*; *Những em bé trong đêm*; *Chiếc lá hình trái tim*; *Những câu thơ xô lệch*... ta sẽ thấu hiểu hơn thông điệp nhân văn sâu sắc mang giá trị hiện sinh nhân bản ẩn chứa trong tập thơ *Tôi & Đêm Và...* như một phẩm tính thi ca hiện hữu trong thơ Anh Hồng. Vì nói như Eluard: “Đã đến thời tất cả các nhà thơ có quyền và có bổn phận chủ trương rằng họ hòa mình sâu xa vào đời của các người khác, vào cuộc sống chung”⁽⁶⁾. Và, từ suy niệm của Eluard khi ông cho rằng nhà thơ “có quyền và có bổn phận” “hòa mình sâu xa vào đời của các người khác, vào cuộc sống chung”, qui chiếu điều này vào thơ Anh Hồng ở *Tôi & Đêm Và...* ta thấy những suy niệm của Eluard đã được thể hiện khá sâu sắc qua những cuộc đời, những phận số mà thi nhân đã từng gặp, từng nghe nói đến, để rồi họ trở thành những nỗi ám ảnh khôn nguôi trong tiềm thức

của thi nhân về những bất hạnh khổ đau mà họ đã gánh chịu trong cuộc đời. Đó là hình ảnh “người đàn ông chỉ còn hai con mắt” với lời khẩn cầu đón đau đến xé lòng lặp lại một cách khẩn thiết : “cho tôi được hồi sinh”: mà chỉ cần đọc lên và lắng lòng mình lại, ta đã thấy bao nỗi đau của phận số con người: “*Người đàn ông chỉ còn hai con mắt / nhìn xuyên màn đêm / hang đá đen ngòm, lạnh buốt/ hai con mắt khẩn cầu.../hai con mắt / thăm thẳm.../ mảnh trăng vỡ vụn/ từ ba ngàn sáu trăm năm trước/ chìm đáy vực sâu.../cho tôi được hồi sinh.../cho tôi được hồi sinh.../cho tôi được hồi sinh...*” (Người đàn ông chỉ còn hai con mắt); Đó là hình ảnh “người đàn bà điên công màn đêm đặc quánh” với tiếng gọi “*con ơi! con ơi...!con ơi!...*” vang lên trong vò vọng như một “Tiếng thét lạc loài”, nghe đến nao lòng mà khi đọc lên không khỏi làm lòng ta nghẹn đắng : “*người đàn bà điên công màn đêm đặc quánh/ đi và đi.../ quần áo mong manh, xơ tướp.../ gió quất tả tơi.../ mưa đan chéo đập rất lỏng ngực mỏng/ đôi mắt nhìn xuyên màn đêm/ con đường hun hút.../ câu hát í a ớt sũng, treo ngược cành cây/ tiếng cú đêm hòa điệu tiếng côn trùng.../ rừng đêm nghiêng ngả/ người đàn bà giữa mặt khóc.../ người đàn bà cúi mặt cười/ “con ơi! con ơi!...”/ chỉ nghe tiếng âm âm u*

u vọng lại.../ “ con ơi! con ơi!...”/ tiếng hét gọi con dội vào vách đá/ thập thōm bước chân/ con ơi! con ơi!.../con ơi!... (Tiếng hét lạc loài); Hay hình ảnh một “người đàn bà lui cui khâu lưới bên sông” với bao nỗi lo toan cơm áo giữa cuộc đời trong đêm Noel mà sự hiện hữu của Thiên Chúa trên cao cũng trở thành xa lạ nên khi đọc những câu thơ này, lòng ta không khỏi xa xót: “Noel,/ người đàn bà lui cui khâu lưới bên sông/ bóng lấp lóa đổ dài theo nhịp sóng/ lặng lẽ đếm, đếm từng mũi vá/ đếm khắc khoải, lo âu.../ giấc mơ/ mẻ lưới ngày mai.../ người đàn bà một mình khâu lưới bên sông/ lam lũ nụ cười.../ không biết đến Noel/ không quan tâm mưa nắng.../ không biết ai ai đi lại quanh mình.../ người đàn bà tấm trắng vàng/ vá lưới.../ Noel/ trôi, trôi và trôi/ thời gian, không gian/ hòa lẫn miên miên viễn.../ tôi không biết đám đông nghĩ gì/ tôi không biết người đàn bà vá lưới nghĩ gì/ tôi không biết tôi đang nghĩ gì/ chỉ nghe thấy âm âm” (Noel). Còn đây là hình ảnh “Những em bé trong đêm” đang oằn mình “gánh” những nỗi đớn đau thân xác trong những cuộc chiến tranh đầy phi lý mà cho dù nhân danh bất cứ điều gì cũng là tội ác trước sự mất mát của những đứa trẻ ngây thơ: “Đêm/ em lê lét bên vệ đường / áo rách tướp, máu khô/ kết từng mảng trên vai/ lời cầu cứu văng

vắng, thăm thẳm hố đen/ vũ trụ bao la nhấp nháy / nước mắt lã
chã rơi.../ giọt giọt / âm thầm/ thắm sâu / lòng đất lạnh/ rừng mình/
tê tái.../Đêm/ vắng trán ngây thơ lằn vết thương hình tia chớp/ tóc
cháy sém / ám mùi khói đạn / em ngỡ ngác giữa ngổn ngang,
bề bộn/ đên thiêng ngàn năm đổ nát hoang tàn / lũ quỷ mang
mặt nạ người nhe nanh trắng ỏn.../ nhẩy múa/ tung bùng.../ Đêm
/ thân xác em/ co quắp như dấu hỏi trên vệt cỏ bên đường/ tay
em - cánh chim non / rủ xuống/ tả tơi/ linh hồn em bơ vơ.../ chẳng
ai gọi em về... (Những em bé trong đêm). Hình ảnh những em
bé tội nghiệp hiện lên trong thơ Anh Hồng luôn vò nát trái tim ta
mỗi khi nghĩ về sự bất hạnh của những em bé đáng yêu này,
khi lẽ ra các em phải được sống ấm êm trong hòa bình, trong
tình yêu thương của đồng loại.

Đọc những câu thơ trong *Tôi & Đêm Và...* của Anh Hồng
viết về thân phận con người khi Thi nhân đối thoại với Đêm cũng
là đối thoại với chính mình để truy vấn về cái Tôi bản thể, hay
đó cũng chính là sự đối thoại với tha nhân với hiện hữu để tìm
ra nghĩa ý của cuộc đời trong một thế giới đầy bất an và bất
toàn. Thiết nghĩ, khi con người biết tự truy vấn về cái Tôi bản
thể, để tìm ra cái “chân ngã” của mình cũng là lúc ta gặp được

tha nhân, gặp được đồng loại trong chiều sâu nhân bản nhất. Và điều đó chỉ đến khi đối diện với Đêm cũng là đối diện với chiếc “bóng” của chính mình. Thơ Anh Hồng, vì thế, không chỉ là thơ của sự **nhận biết** mà là thơ của sự **thức tỉnh**, của “đón ngộ”. Và, với tư cách là người tiếp nhận tôi nghĩ, liệu có nên luận bàn về nghĩa ý của những câu thơ trong các bài thơ của Anh Hồng không, hay để những ngữ ngôn trong lời thơ tự cất tiếng nói, vì, theo Bùi Giáng: “Thơ là cái gì không thể bàn tới, không thể dịch diễn gì được”⁽⁹⁾.

Nhận định của Bùi Giáng có thể, có người cho là “cực đoan” nhưng nhìn từ yếu tính của thơ vẫn có cái lý của nó. Bởi, ngôn ngữ thơ tự nó đã là một giá trị. Thế giới thơ là thế giới của mộng mị, của tâm linh, thấu thị, nên mọi lời diễn giải, luận bàn có khi cũng bất lực. Vì thế, xét ở một bình diện nào đó, việc giải thích và diễn dịch đến tận cùng những câu thơ là việc làm không dễ đạt đến sự viên mãn. Có thể nói, ngữ ngôn thơ Anh Hồng trong tập thơ *Tôi & Đêm Và...* là ngôn ngữ thơ mà mọi sự diễn dịch dường như là một thách thức đối với người tiếp nhận. Bởi, theo Stéphane Mallarmé: “Thơ là sự biểu lộ ý nghĩa bi huyền của cuộc sống, bằng tiếng nói của con người thu về nhíp thuần túy nhất”⁽¹⁰⁾.

5. Thay lời kết

Không phải ngẫu nhiên khi xác lập hệ giá trị mang tính cách mạng của thi ca, Aimé Césaire cho rằng: “Nhà thơ là một kẻ rất già nua và rất mới mẻ, rất phức tạp và rất giản dị, ở quảng biên thùi đã từng qua lại, giữa mộng và thực, sáng và tối, ẩn và hiện; trong cơn đảo lộn bất thần ở nội tâm, y tìm kiếm và nhận được một thứ ám hiệu, tiếng mật ước để hiểu ngầm mà giao ứng, và đi tới mãnh liệt”⁽¹¹⁾.

Phải chăng “tiếng mật ước để hiểu ngầm mà giao ứng, và đi tới mãnh liệt” mà Aimé Césaire đã xác quyết, không chỉ là điều riêng có ở thi nhân mà là một hằng số thể hiện phẩm tính của người nghệ sĩ trong hành trình lao động và sáng tạo. Nghĩa là, người nghệ sĩ phải luôn tự khám phá để làm mới mình trên hành trình sáng tạo cái đẹp của nghệ thuật. Đối với thơ phẩm tính này lại vô cùng quan thiết. Nhận thức và ý thức được điều này, cho nên trong hành trình sáng tạo thi ca của mình, rõ nhất là ở tập thơ *Tôi & Đêm Và...*, Anh Hồng đã rất cố gắng tự đổi mới mình, không chỉ trong thi pháp mà trong cả chiều sâu văn hóa và tư tưởng nên đã tạo cho vũ trụ thơ của mình một dấu ấn độc đáo, đó là sự hình thành ý nghĩa biểu tượng của “Thi giới

đêm” mà ở đó, cuộc đối thoại giữa Thi nhân và Đêm không chỉ là sự đối thoại của cái Tôi bản thể, không khép lại trong cái Tôi của riêng mình mà mở ra, hướng đến Tha nhân với bao phận đời bất hạnh mà mỗi phận đời là một cuộc tra vấn đối với cái *Tôi bản thể của Thi nhân* về ý nghĩa của hiện hữu. Sự tra vấn đó không chỉ là sự cảm thông, chia sẻ đơn thuần mà còn đặt ra những câu hỏi mang tính đối thoại để thức nhận con người về tâm cảm và ý thức trách nhiệm đối với cộng đồng trước những khổ đau của đồng loại. Thơ Anh Hồng trong *Tôi & Đêm Và...* vì thế, không chỉ là thơ hướng đến cái đẹp của ngữ ngôn và tư tưởng mà còn là thơ hướng đến cái chân, cái thật, cái thiện với những thông điệp đầy tính nhân bản hiện sinh, đúng như nhà thơ tài danh Guillaume Apollinaire của nước Pháp đã xác quyết: “Các nhà thơ chẳng những là con người của sự đẹp. Trước hết họ là con người của sự thật, chừng nào sự thật cho phép thấu đáo những sự chưa từng ai biết, thậm chí sự ngạc nhiên hay sự không ngờ, là một trong những động lực chính của thơ ngày nay. Và đối với những kẻ xứng đáng được hứng thú, ai dám bảo rằng hễ mới thì không đẹp”⁽¹²⁾; Còn Max Jacob thì cho rằng: “Cả thế giới trong một con người, đó là nhà thơ hiện đại”⁽¹³⁾. *Vũ trụ đêm trong thơ Anh Hồng: Sự đối thoại với mình và*

tha nhân của cái tôi bản thể đã phân nào cho thấy phẩm tính của “nhà thơ hiện đại” hiện hữu trong *Tôi & Đêm Và...* mà khi đọc thơ ta sẽ tìm thấy niềm tin về sự hướng thiện vì cảm nhận trong diễn ngôn thơ những thanh âm đồng vọng đầy tính nhân văn, một phẩm chất hằng cửu của thi ca mọi thời đại, khi con người được sống đúng nghĩa với hai tiếng: CON NGƯỜI...

Xóm Đình An Nhơn, Gò Vấp, Những ngày mưa...

Gia Định Thành 18/8/2023

Trần Hoài Anh

Chú thích:

- (1) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.42.
- (2) Cao thế Dung, *Thi ca và thi nhân*, Nxb. Quân chúng, Sài Gòn, 1969, tr.7.
- (3) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.27.
- (4) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.28.
- (5) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.2.

- (6) *Từ điển biểu tượng văn hóa thế giới*, Nxb. Đà Nẵng & Trường viết văn Nguyễn Du ấn hành 2002, của Jean Chevalier và Alain Gheerbrant do Phạm Vĩnh Cư – Chủ biên, Nguyễn Xuân Giao, Lưu Huy Khánh, Nguyễn Ngọc, Vũ Đình Phòng Nguyễn Văn Vỹ (dịch) (tái bản lần 2), tr.298.
- (7) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.44.
- (8) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr. 80.
- (9) Bùi Giáng, *Thi ca và tư tưởng*, Nxb Ca dao 1969, Sài Gòn, tr. 133.
- (10) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.24.
- (11) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.48.
- (12) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.45.
- (13) Đoàn Thâm, (trích dịch) *Quan niệm và sáng tác thơ*, Viện Đại học Huế, 1962, tr.41.

Mục lục

• Đêm & Tôi.....	5
• Tôi đi tìm Tôi.....	7
• Tiếng thét lạc loài.....	11
• Trong hoàng hôn bụi đỏ.....	13
• Bi kịch của tự do.....	15
• Thương đế & trái đất.....	19
• Sô-cô-la đắng mình em.....	23
• Hóa thạch.....	25
• Tận cùng một giấc mơ.....	26
• Em đan tay dưới sợi sợi thời gian.....	31
• Lựa chọn.....	33
• Bờ vai thơm mùi lá cỏ.....	35
• Vô thường 1.....	36
• Vô thường 2.....	38
• Sài Gòn 2021.....	42

• Ngày khắc khoải trôi trong khoảng trắng.....	47
• Còn anh nữa đâu.....	52
• Tình yêu như là nguồn cội.....	56
• Độc thoại.....	58
• Người đàn ông chỉ còn hai con mắt.....	60
• Bàn tay em mềm... lá úa mùa thu.....	63
• Chúc Nữ.....	66
• Lavender mùa thu.....	68
• Nỗi không anh.....	69
• Ở giữa Tôi & Đêm.....	70
• Noel.....	72
• Nốt trầm & Mùa thu.....	76
• Những em bé trong đêm.....	78
• Chiếc lá hình trái tim.....	81
• Mẹ & lời cầu kinh.....	83
• Những câu thơ xô lệch.....	85
• Định mệnh.....	88
• Lời bạt (Trần Hoài Anh).....	92

Tôi & Đêm, Và ...

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

65 NGUYỄN DU – HÀ NỘI

Tel&Fax: 024.38222135 – E-mail: nxbhoinhavan@yahoo.com.vn

<http://nxbhoinhavan.com>

- Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc - Tổng biên tập
NGUYỄN QUANG THIỆU
- Biên tập: HỒ SĨ BÌNH
- Theo dõi in: ANH HỒNG
- Thiết kế mỹ thuật: CẨM DUNG

In 1.000 quyển, khổ 15 x 16,5cm, tại Xí nghiệp in Fahasa.

Giấy xác nhận ĐKXB: 3016-2023/CXBIPH/03-86/HNV

Giấy quyết định xuất bản: 1275/QĐ-NXBHNV, ngày 02/10/2023.

Mã ISBN (dạng số): 978-604-473-785-0

In xong và nộp lưu chiểu tháng 11/2023.